

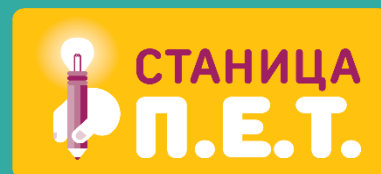
НАРАТИВЕН ИЗВЕШТАЈ

2019

ЗДРУЖЕНИЕ ЗА ПРАВНА ЕДУКАЦИЈА И
ТРАНСПАРЕНТНОСТ СТАНИЦА П.Е.Т. - ПРИЛЕП

Адреса: ул. Прилепски бранители бр. 24/1 – мезанин,
7500 Прилеп
Телефон: 075/748-009
e-mail: stanicapet@gmail.com

ЗА НАС

Визија: Овозможен пристап до правда за секој граѓанин.

Мисија: Да се остварат правните потреби на граѓаните преку поттикнување на отвореност и соработка на институциите.

Цели:

Здружение за правна едукација и транспарентност СТАНИЦА П.Е.Т. е основано во септември 2018, а започна со активна работа во јануари 2019 година.

Самиот термин “станица” е место каде што луѓето секогаш можат да се обратат, а зборот “ПЕТ” е акроним и означува правна едукација и транспарентност. Ова значи дека ова здружение е место каде сите граѓани можат да бидат правно едуцирани и да побараат помош, но и транспарентност и отчетност од институциите.

Основните цели кон кои е насочена нашата работа и дејствување се:

- ✓ Да им се овозможи едукација и асистенција на граѓаните во насока на остварување на нивните права, со фокус кон ранливите и маргинализирани групи, посебно кон Ромите, во делот на здравствени и социјални права.
- ✓ Да се поттикнат институциите на системот на транспарентност и одговорност во работата, прилагодена спрема потребите на граѓаните.
- ✓ Да се промовира еднаквост на граѓаните по сите основи, преку преземање на активности за превенција и заштита од дискриминација.
- ✓ Да се поттикнат физичките и правните лица за нивно вклучување во акции од хуманитарен карактер, со цел намалување на сиромаштијата.
- ✓ Да се овозможат услови за мултиетничка и социјална кохезија и делување преку вклучување на лица од различни етнички, географски и социјален профил како можност да се постигне реален и ефективен придонес за позитивни општествени промени.
- ✓ Да се придонесе кон постигнување на родова рамноправност и справување со постојните нееднаквости помеѓу мажите и жените, во насока на унапредување на вклученоста на жените во општествените процеси.

ПРОЕКТИ И АКТИВНОСТИ

ЦЕНТАР ЗА ПРИСТАП ДО ПРАВДА (јануари 2019 – март 2020)

Пристапот до локалните и државните институции, како и достапноста на релевантни информации за административните постапки, има клучна улога во остварувањето на човековите права, но исто така и подобрување на довербата во правните механизми. Со тоа се наметна потребата за континуирана едукација и нудење на логистичка поддршка со цел активно да се бара реализација на правата врз основа на законски процедури, како и паралелно застапување на пречките пред релевантни институции или органи за заштита.

Во исто време, промените во локалните и националните влади и бројните ветувања што и се даваат на заедницата, наметнува потреба да се бара отчетност и транспарентност на донесувачите на одлуки и постојано да се следи спроведувањето на политиките, имајќи го предвид најдобриот интерес на граѓаните.

Активностите на овој проект имаше за цел, градење на капацитетите на Ромите и на пошироката јавност во водењето на заеднички акции и иницијативи во однос на веќе воспоставените групи и прашања. Локалните промотори (група активисти) во рамки на овој проект како тело на здружението имаа главна улога во анимирање и мобилизација на Ромите, а истовремено да создадат услови за стекнување доверба меѓу не-Ромите во застапувањето на "Еднаквост и правда за сите!".

Постоењето на *Центарот за пристап до правда* овозможи правно зајакнување и помош на граѓаните од маргинализираните групи, особено во реализацијата на нивните здравствени и социјални права.

Цели и задачи:

- Правна едукација и помош на граѓаните во остварувањето на здравствените и социјалните права, а со тоа и сензибилизирање на адвокатите за работа со клиенти-Роми;
- Градење на капацитети на "Промоторите во заедницата" за колективно застапување и промоција на права;
- Обезбедување одржливост на проектот

Очекувани резултати

- Зајакнати граѓани во остварувањето на правата;

- Правно зајакнати група на активисти за колективно застапување на нивните здравствени и социјални проблеми/потреби;
- Одржливо функционирање на Центарот за пристап до правда.

Спроведени активности:

1. Правна едукација и помош на граѓаните во остварувањето на здравствените и социјалните права;

- 1.1. Подготвени 3 промотивни материјали наменети за едукација на различни теми од пристапот до здравствена заштита,
- 1.2. Реализирани 2 информативни сесии на различни теми во врска со остварувањето на здравствените права,
- 1.2. Обезбедена директна правна помош и асистенција на граѓаните во остварување на здравствените и социјалните права
- 1.4. Реализиран летен тренинг на тема „Дисеминација на пораки“ за Промоторите во заедницата (волонтери)
- 1.3. Организирање на оперативната работа на Промоторите во заедницата (волонтери)

2. Градење на капацитети меѓу членовите на Промоторите во заедницата за колективно застапување и промоција на здравјето

- 2.1 Дизајнирање и имплементација на серија од тренинзи со Здружението на правници Роми за лидерство, дискриминација и мобилизација на заедницата,
- 2.2 Обезбедување на логистичка поддршка за јавните и теренските активности на Промоторите во заедницата, дефинирани и иницирани на тренинзите.

3. Обезбедување одржливост на проектот

Вопоставување на соработка со Општина Прилеп – Локална самоуправа, заради обезбедување поддршка и сеопфатен пристап во овозможувањето правда за сите граѓани.

АНТИ-КОРУПЦИЈА ВО ЗДРАВСТВОТО И ОБРАЗОВАНИЕТО НА ЛОКАЛНО НИВО (ноември 2019 – октомври 2020)

Квалитетот на здравје и здравствени услуги кои ги добиваат граѓаните од јавните здравствени установи, најмногу ги таргетира токму припадниците на маргинализираните групи бидејќи тие како најсиромашни најчесто нив ги користат, неможејќи финансиски да си го дозволат приватното здравство.

Од друга страна, секторот јавно здравство зафаќа голем дел од јавните средства, а околу една третина од нив се трошат преку јавни набавки. Многу често, најуспешните приватни компании во регионот и државата се токму оние кои ги добиваат тендерите. Сепак, во пракса впечатокот на пациентите е дека услугите кои ги добиваат во јавното здравство се многу лоши, почнувајќи од стара и дотраена опрема, немање реагенси за некои испитувања, лоша храна и сл.

Оттука, неминовно се наметнува проблематиката на постепено слаба транспарентност и отчетност и слаби механизми за спречување на корупција во ЈЗУ, од кои крајно најоштетени се токму најзагрозените.

Преку активностите за прв пат своето искуство во мобилизација на заедницата го стави во функција на идентификување и борба против корупцијата во здравството. Партнерството со други организации во оваа иницијатива помогна во стекнување на теоретско знаење за начините, механизмите и вештините кои се потребни за справување со корупцијата, како и споделување на искуствата во работата на терен. На таков начин се креираше една силна и функционална врска на поврзување на теоретското со практичното, со кое се воспостави еден сеопфатен механизам за борба против корупцијата.

Имено, корупцијата е еден од најсериозните проблеми со кои Република Северна Македонија се соочува во последните години. Извештаите за напредокот на земјата подготвени од страна на Европската комисија веќе со години констатираат дека постои недостаток на начини државата да се справи со неа, како и недоследно почитување и спроведување на постоечките регулативи. Сепак, постојат повеќе аспекти на поимање на корупцијата и борбата за нејзино спречување и санкционирање.

Цели и задачи:

- Мониторинг на спроведувањето на јавни набавки во јавните здравствени установи
- Анализа на квалитетот на реалните услуги кои ги добиваат граѓаните кои се предмет на јавни набавки во здравствените установи

- Сензибилизирање на јавните здравствени установи за поголема отчетност и транспарентност во спроведувањето на јавните набавки, прилагодени според потребите на пациентите.

Очекувани резултати:

- Зајакнати организациски капацитети за борба против корупција
- Идентификуван реален ефект и потреби од здравствените услуги кои се предмет на јавните набавки во ЈЗУ
- Поттикната поголема отчетност и транспарентност на ЈЗУ во спроведувањето на јавните набавки, прилагодени според потребите на пациентите.

Спроведени активности:

1. Мониторинг на спроведувањето на јавни набавки во јавните здравствени установи

1.1 Идентификување на јавни набавки во ЈЗУ од Општина Прилеп

Во текот на месеците ноември и декември беа детектирани три завршени постапки за доделување на јавни набавки од здравствениот сектор, реализирани од страна на ЈЗУ Општа болница Прилеп во текот на 2018 и 2019 година, кои ќе бидат предмет на анализа во овој проект.

РЕЗУЛТАТИ/ПОСТИГНАТИ ПРОМЕНИ

- Вклучувањето на ромската заедница во формални и неформални активности доведе до позитивна промена во едукацијата, која ги прави Ромите отворени да дискутираат за разни проблеми и теми од правата, повеќе од останатите граѓани во општината. Континуираната едукација доведе до намалување на бројот на баратели на правна асистенција, повратно не го намали бројот на уживатели на правата што само по себе укажува на унапредена состојба на полето на човековите права и нивно остварување пред надлежните институции.
- Со креирањето на групата Промотори во заедницата која е во состав од активисти кои доаѓаат од различна етничка и географска позадина, се создаде иновативен и револуционерен пристап во креирањето и зајакнувањето на активизмот и активистичките групи во рамки на маргинализираните заедници. Имено досегашната пракса на здруженијата и другите чинители предвидуваше ваквите групи да бидат исклучиво креирани од припадници на една маргинализирана заедница, која воедно е и целна група во активностите. Иако овој начин на пристапување во праксата често давал добри резултати сметаме дека иновативни решенија мора да се предвидуваат и во оваа област, заради континуирано унапредување и надоградување. Во конкретниот случај со нашите промотори во заедницата таквата иновација ја воведовме преку вклучување на Роми и не-Роми во активности за промовирање на здравствените права на ромската заедница, препознавање на пречки и креирање на методи за надминување. Ваквиот пристап се покажа исклучително позитивен. Членовите на оваа мешана група, покажаа отвореност и интерес да дискутираат на теми од заеднички интерес, да покажат грижа за проблемите на другиот и да понудат решенија за негово надминување. На ваков начин сметаме дека не само што се постигна напредок во интеграција на ромската со не-ромската (македонската) заедница, туку се прави значаен исчекор напред во надминувањето на негативниот наратив дека “ромите треба да работат само со своите”, а кој што е коренот на децениската сегрегација која што сите се стремиме да ја искорениме.
- Преку секојдневното нудење на правна асистенција вклучувајќи во соработка со Промоторите во заедницата беа идентификувани повеќе од 100 индивидуални случаи и 2 поголеми системски пречки во остварувањето на правата – првиот се однесуваше на начинот на остварување на здравственото осигурување кај лицата кои штотуку наполниле 18 години а не се во редовно образование, а вториот на несоодветна регулација во новиот Закон за социјална заштита и подзаконските акти, во делот на обврската за корисникот на гарантирана минимална помош да судски да бара законска издршка од своите полнолетни деца кои не живеат во неговото домаќинство дури и тогаш кога и тие самите немаат редовни месечни примања односно се исто така корисници на ГМП. За двата случаи беа поднесени соодветни писмени ургенции до надлежните подрачни одделенија

како и до ресорните министерства. Во првиот случај добиено беше усно известување дека се бара техничко решение за проблемот, а во вториот веднаш во рок од еден месец беше направена соодветна измена во Правилникот, заради посоодветна регулација.

- Преку редовната работа на правна асистенција и помош, во изминатитот циклус беа опфатени околу 400 лица и дадеи 230 административно-правни услуги како што се: вадење на лична документација, остварување на права од задолжително социјално осигурување, право на гарантирана минимална помош, права од детска заштита и социјална сигурност на стари лица, права од работен однос – права од кои директно или индиректно зависи реализацијата на здравствените права.